

5.

Oplysninger

om

det finansielle Mellemværende mellem Danmark og Island 1700—1906/07.

I.

Almindelige Bemærkninger.

Med Hensyn til den finansstatistiske Opgave, som der i det følgende er gjort et Forsøg paa at løse, skal man tillade sig at fremsætte efterfølgende almindelige Bemærkninger:

Der er ikke tilstræbt en almindelig Opgørelse af det hele offentlige og private Mellemværende mellem Danmark og Island, saaledes som det vel nærmest maa siges at have været Jøn Sigurdssons Hensigt med de Beregninger, han i sin Tid opstillede, og hvorved han kom til det Resultat, at Danmark i Tidsrummet fra Aar 1600 til 1854, altsaa i Løbet af 254 Aar skulde have haft en Indtægt fra Island paa c. 200 000 Rdlr. aarlig¹⁾, hvad der vilde svare til et samlet Beløb af omtrent 51 Millioner Rdlr. Dette Overslag omfatter nemlig blandt andet ogsaa den Fordel, som private Personer i Danmark i det paagældende Tidsrum kunde antages at have haft af Handelsmellemværendet med Island. Men det skønnes ikke, at der foreligger historisk-statistisk Materiale til en blot nogenlunde fyldestgørende Belysning af denne Side af det finansielle Mellemværende mellem de to Dele af Riget. Paa den anden Side er der i den paagældende Redegørelse intet Hensyn taget hverken til de af Danmark direkte afholdte Udgifter til Island, ej heller til Islands Andel i Udgifterne til de almindelige Rigsformaal. — Ikke heller har man ment, at det i denne Sammenhæng paakrævedes at fordybe sig i en Fremstilling af Statens specielle Forhold til de forskellige islandske Handelsforetagender i sidste Halvdel af det 18de Aarhundrede og de deraf flydende betydelige Tab, saaledes som de findes opgjorte dels hos M. L. Nathansen²⁾, dels i Falbe Hansen og W. Scharling „Danmarks Statistik“ (Bd. III p. 417), og som beregnedes til flere Millioner Rdlr. C., dels fordi de paagældende Foretagender ikke havde Island alene, men

1) Jfr. „Den islandske Forfatningssag“, Finanssagen (utrykt Materiale). Jøn Sigurdssons Redegørelse af 23de Oktbr. 1861 p. 38.

2) M. L. Nathansen: Danmarks National- og Statshusholdning p. 753—55.